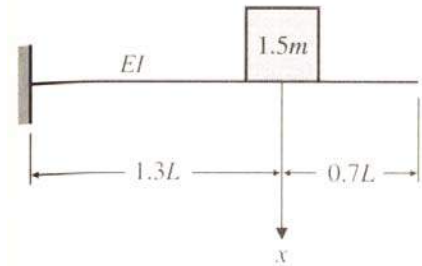

KOLOKVIJ 1 : Zadaci za vježbu

A) JEDNAŽBA GIBANJA I VLASTITA FREKVENCIJA

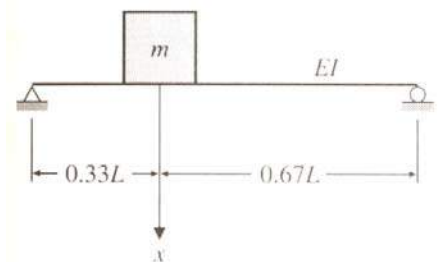
A1 Konzolna greda zanemarive mase i krutosti na savijanje EI podržava teret mase $1,5m$. Napišite jednažbu gibanja po D'Alambertovom principu i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju.

Rješenje:
$$\ddot{x} + \frac{EI}{1,095mL^3} x = 0$$

A2 Prosta greda opterećena je teretom mase m . Napišite jednažbu gibanja po D'Alambertovom principu i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite krutost na savijanje EI i zanemarite masu grede.

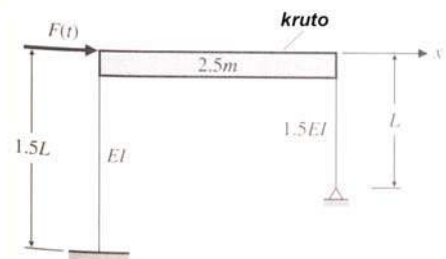
Rješenje:
$$\ddot{x} + \frac{EI}{0,0163mL^3} x = 0$$

A3 Za zadani okvir odredite jednažbu gibanja po D'Alambertovom principu i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite da je greda kruta, ukupne mase od $2,5m$, $E=206,84GPa$, $I=6,25 \cdot 10^{-5}m^4$, $L=3,7m$, $m=10kg$.

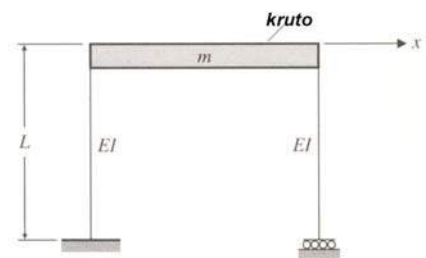
$$\omega = 286,77 \text{ rad/s}$$

Rješenje:
$$\ddot{x} + 82236,55x = \frac{F(t)}{m}$$

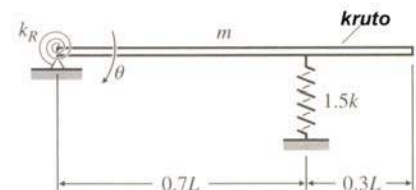
A4 Za zadani okvir odredite jednažbu gibanja po D'Alambertovom principu i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite da je greda kruta, ukupne mase m . Krutost na savijanje vertikalnih elemenata je EI .

Rješenje:
$$\ddot{x} + \frac{24EI}{mL^3} x = 0$$

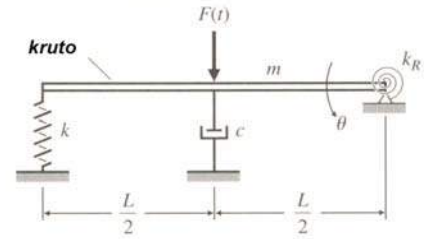

A5 Kruta greda mase m djelomično je upeta rotacijskom oprugom k_R na zglobovom ležaju te pridržana translacijskom oprugom krutosti $1,5k$. Odredite jednažbu gibanja D'Alambertovim principom te izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite male rotacije.

Rješenje:
$$\ddot{\theta} + \frac{2,205kL^2 + 3k_R}{mL^2} \theta = 0$$

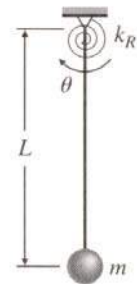

- A6 Pomoću D'Alamberovog principa odredite jednažbu gibanja zadanog sustava i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Greda je kruta ukupne mase m . Pretpostavite male rotacije.

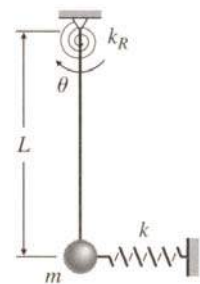
Rješenje:
$$\ddot{\theta} + \frac{3c}{8m} \dot{\theta} + 3 \frac{kL^2 + k_R}{mL^2} \theta = \frac{3F(t)}{2mL}$$

- A7 Kruta greda bez mase, duljine L na svom kraju je opterećena koncentriranom masom m . Na mjestu zglobnog ležaja, rotacija grede je djelomično spriječena rotacijskom oprugom krutosti k_R . D'Alambetovim principom odredite jednažbu gibanja i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite male oscilacije.

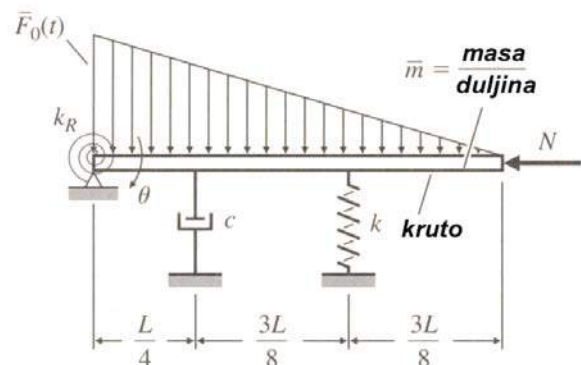
Rješenje:
$$\ddot{\theta} + \frac{mgL + k_R}{mL^2} \theta = 0$$

- A8 Kruta greda bez mase, duljine L na svom kraju je opterećena koncentriranom masom m koja je horizontalno pridržana translacijskom oprugom krutosti k . Na mjestu zglobnog ležaja, rotacija grede je djelomično spriječena rotacijskom oprugom krutosti k_R . Energetskom metodom odredite jednažbu gibanja i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite male oscilacije.

Rješenje:
$$\ddot{\theta} + \frac{mgL + kL^2 + k_R}{mL^2} \theta = 0$$

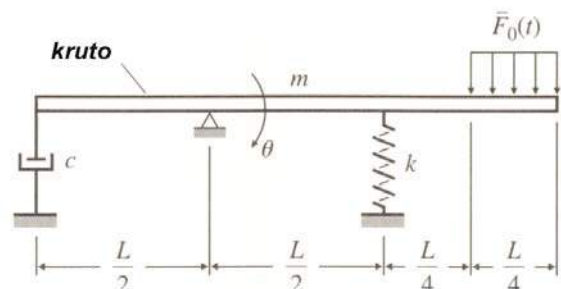
- A9 Principom virtualnih pomaka odredite jednažbu gibanja krute grede na slici te izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Greda je opterećena jednoliko raspoređenim vremenski promjenjivim trokutastim opterećenjem i konstantnom horizontalnom silom. Pretpostavite male kutove rotacije.

Rješenje:

$$\frac{\bar{m}L^3}{3} \ddot{\theta} + \frac{cL^2}{16} \dot{\theta} + \left(\frac{25kL^2}{64} + k_R - NL \right) \theta = \frac{\bar{F}_0(t)L^2}{6}$$

- A10 Kruta greda mase m izložena je djelovanju vremenski promjenjivog linijski raspoređenog opterećenja maksimalne amplitude $F_0(t)$. Principom virtualnih pomaka odredite jednažbu gibanja i izračunajte vlastitu kružnu frekvenciju. Pretpostavite male kutove rotacije.

Rješenje:
$$\frac{7m}{12} \ddot{\theta} + c \dot{\theta} + k \theta = \frac{7\bar{F}_0(t)}{8}$$

B) NEPRIGUŠENE SLOBODNE VIBRACIJE

B1 Koncentrirana je masa od 10kg pridržana linijskom oprugom. Sustav je pobuđen početnom brzinom bez početnog pomaka. Nastalo je gibanje s periodom od $0,2\text{s}$ te amplitudom vibracija od 60mm . Odredite:

- krutost opruge
- početnu brzinu.

Rješenje: a) $k = 9869,6\text{ N/m}$
b) $x'_0 = 1885,0\text{ mm/s}$

B2 Jednostavni sustav s jednim stupnjem slobode sastoji se od mase i linijske opruge i oscilira s maksimalnim ubrzanjem od $1,5\text{m/s}^2$ te vlastitom frekvencijom od 100Hz . Odredite:

- amplitudu pomaka
- maksimalnu brzinu mase.

Rješenje: a) $X = 3,8 \cdot 10^{-6}\text{ m}$
b) $x'_{\max} = 0,0024\text{ m/s}$

B3 Koncentrirana je masa m pridržana linijskom oprugom krutosti k . Izmjeren je vlastiti period sustava od $0,35\text{s}$. Kada se masi pridoda teret težine 10N , period se sustava poveća za 10% . Odredite:

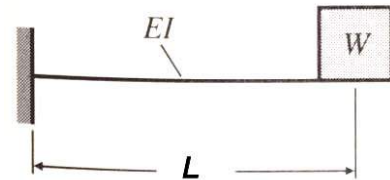
- težinu početne mase m
- početnu krutost sustava k .

Rješenje: a) $G = 47,72\text{ N}$
c) $k = 1567,0\text{ N/m}$

B4 Konzoli na slici dan je početni pomak na slobodnom kraju od 5cm s početnom brzinom od 10cm/s u istom smjeru. Odredite:

- vlastitu frekvenciju slobodnih vibracija sustava
- maksimalni pomak, brzinu i ubrzanje mase
- fazni kut.

Pretpostavite da je $E=206,8\text{ GPa}$, $I=0,001\text{m}^4$, $L= 3,0\text{m}$, $W=3,4\text{kN}$.

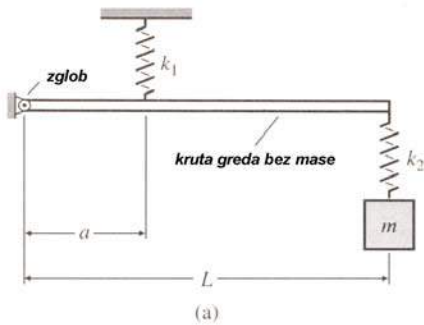
Rješenje: a) $f = 41,0\text{ Hz}$
b) $x_{\max} = 5,0\text{cm}$; $x'_{\max} = 1287,4\text{ cm/s}$; $x''_{\max} = 331479,8\text{ cm/s}^2$
c) $\varphi = 1,563\text{ rad}$

B5 Teretu težine 200N obješenom o linijsku oprugu dana je početna brzina od 5m/s bez početnog pomaka. Izmjeren je vlastiti period vibracija od $0,3\text{s}$. Odredite:

- krutost opruge
- amplitudu pomaka vibracija
- brzinu i ubrzanje mase u trenutku $t=0,5\text{s}$.

Rješenje: a) $k = 8942,90\text{ N/m}$
b) $X = 0,239\text{ m}$
c) $x'(t=0,5) = -2,511\text{ m/s}$; $x''(t=0,5) = 90,654\text{ m/s}^2$

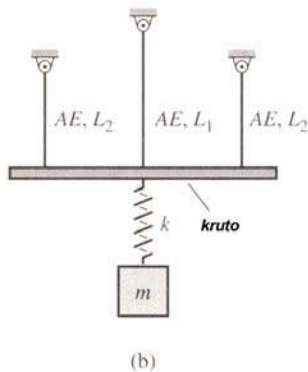
- B6 Za sustave na slici odredite:
 a) zamjenjujuću krutost opruge
 b) jednadžbu gibanja
 c) vlastitu kružnu frekvenciju vibracija.

Rješenje: $k_e = \frac{a^2 k_1 k_2}{a^2 k_1 + L^2 k_2}$

$$\ddot{x} + \frac{a^2 k_1 k_2}{m(a^2 k_1 + L^2 k_2)} x = 0$$

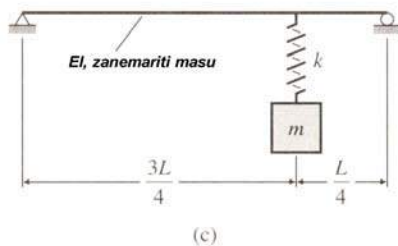
$$\omega = \sqrt{\frac{a^2 k_1 k_2}{m(a^2 k_1 + L^2 k_2)}} \text{ (rad/s)}$$

Rješenje: $k_e = \frac{AEk(2L_1 + L_2)}{L_1 L_2 k + AE(2L_1 + L_2)}$

$$\ddot{x} + \frac{AEk(2L_1 + L_2)}{m(L_1 L_2 k + AE(2L_1 + L_2))} x = 0$$

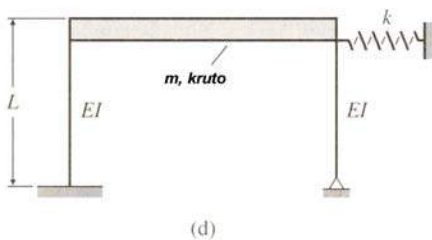
$$\omega = \sqrt{\frac{AEk(2L_1 + L_2)}{m(L_1 L_2 k + AE(2L_1 + L_2))}} \text{ (rad/s)}$$

Rješenje: $k_e = \frac{256EI k}{3L^3 k + 256EI}$

$$\ddot{x} + \frac{256EI k}{m(3L^3 k + 256EI)} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{256EI k}{m(3L^3 k + 256EI)}} \text{ (rad/s)}$$

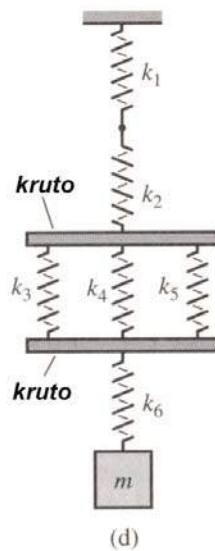
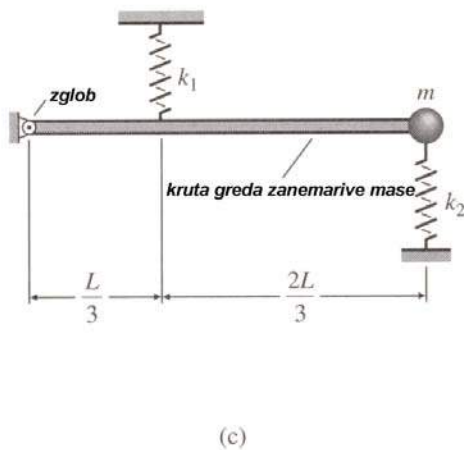
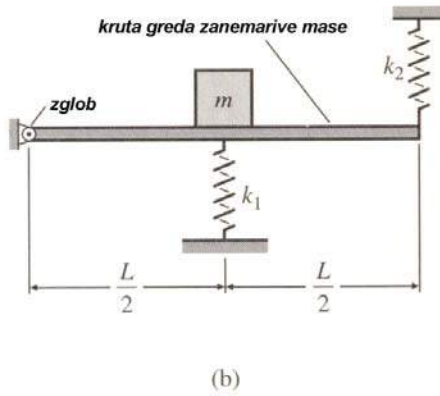
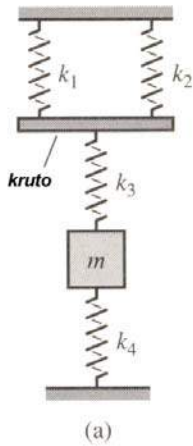
Rješenje: $k_e = \frac{15EI + k}{L^3}$

$$\ddot{x} + \frac{15EI + k}{mL^3} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{15EI + k}{mL^3}} \text{ (rad/s)}$$

- B7 Za sustave na slici odredite:
 a) zamjenjujuću krutost opruge
 b) jednadžbu gibanja
 c) vlastitu kružnu frekvenciju vibracija.

Rješenja:

$$a) \quad k_e = \frac{(k_1 + k_2)k_3 + (k_1 + k_2 + k_3)k_4}{k_1 + k_2 + k_3}$$

$$\ddot{x} + \frac{(k_1 + k_2)k_3 + (k_1 + k_2 + k_3)k_4}{m(k_1 + k_2 + k_3)} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{(k_1 + k_2)k_3 + (k_1 + k_2 + k_3)k_4}{m(k_1 + k_2 + k_3)}} \text{ (rad/s)}$$

$$b) \quad k_e = k_1 + 4k_2$$

$$\ddot{x} + \frac{k_1 + 4k_2}{m} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{k_1 + 4k_2}{m}} \text{ (rad/s)}$$

$$c) \quad k_e = \frac{k_1 + 9k_2}{9}$$

$$\ddot{x} + \frac{k_1 + 9k_2}{9m} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{k_1 + 9k_2}{9m}} \text{ (rad/s)}$$

$$d) \quad k_e = \frac{k_1 k_2 k_6 (k_3 + k_4 + k_5)}{(k_3 + k_4 + k_5)(k_1 k_6 + k_2 k_6 + k_1 k_2) + k_1 k_2 k_6}$$

$$\ddot{x} + \frac{k_1 k_2 k_6 (k_3 + k_4 + k_5)}{[(k_3 + k_4 + k_5)(k_1 k_6 + k_2 k_6 + k_1 k_2) + k_1 k_2 k_6] m} x = 0$$

$$\omega = \sqrt{\frac{k_1 k_2 k_6 (k_3 + k_4 + k_5)}{[(k_3 + k_4 + k_5)(k_1 k_6 + k_2 k_6 + k_1 k_2) + k_1 k_2 k_6] m}} \text{ (rad/s)}$$

C) PRIGUŠENE SLOBODNE VIBRACIJE

- C1 Viskozno prigušeni sustav s jednim stunjem slobode usljed vlastite težine od **220N** ima statički progib od **1,9cm**. Odredite vrijednost kritičnog prigušenja zadanog sustava.

Rješenje: $C_c = 1019,2 \text{ Ns/m}$

- C2 Slabo prigušeni konstrukcijski sustav težine **22,2N**, krutosti **$k=3502,6\text{N/m}$** i viskoznog prigušenja **$c=35,0\text{Ns/m}$** dobije početni pomak od **5,1cm**. Odredite amplitudu vibracija nakon 10 i nakon 20 oscilacija.

Rješenje: $X(n=10) = 1,726 \cdot 10^{-5} \text{ cm}; X(n=20) = 5,689 \cdot 10^{-11} \text{ cm}$

- C3 Odredite omjer uzastopnih amplituda vibracija viskozno prigušenog sustava kojem je logaritamski dekrement prigušenja **$\delta=0,3$** .

Rješenje: $1,35$

- C4 Sustav koji vibrira spojen je s uređajem za viskozno prigušenje s mogućnošću skaliranja. Za zadani nivo prigušenja, omjer je uzastopnih amplituda vibracija 1:5. Odredite novonastali omjer uzastopnih amplituda ako se veličina prigušenja udvostruči.

Rješenje: $1 : 36$

- C5 Viskozno prigušeni konstrukcijski sustav prigušenja **$c=14,0\text{Ns/m}$** , čine masa težine **178,0N** i opruga krutosti **$k=17513,0\text{N/m}$** . Sustav slobodno vibrira usljed početnog pomaka od **10cm**. Odredite amplitude vibracija nakon 10, 15 i 20 ciklusa.

Rješenje: $X(n=10) = 4,59\text{cm}; X(n=15) = 3,11\text{cm}; X(n=20) = 2,11\text{cm}$

- C6 Viskozno prigušeni konstrukcijski sustav s težinom od **444,8N** usljed vlastite težine poprimi statički progib od **1,3cm**. Nakon toga je masi dan početni pomak od **0,6cm** što je dovelo do vibriranja sustava. Nakon 3 ciklusa, izmjerena je amplituda slobodnih vibracija od **0,25cm**. Odredite:

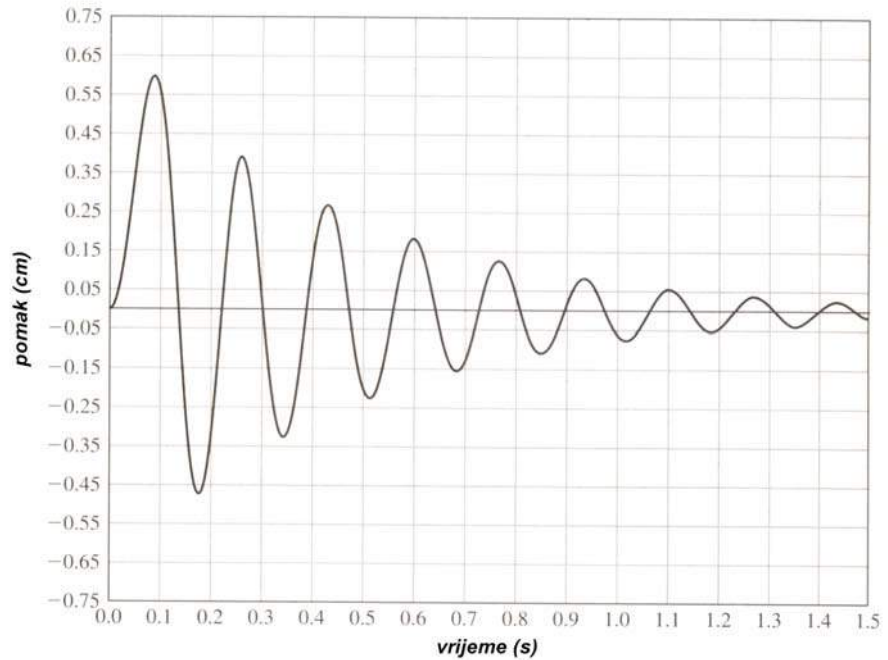
- logaritamski dekrement prigušenja δ
- bezdimezionalni koeficijent prigušenja ζ
- koeficijent viskoznog prigušenja c
- frekvenciju prigušenih vibracija.

Rješenje: a) $\delta = 0,292$; b) $\zeta = 4,6\%$; c) $c = 114,6\text{Ns/m}$; d) $f_D = 4,37\text{Hz}$

- C7 Konstrukcija s viskoznim prigušenjem slobodno vibrira usljed početne brzine. Nastale prigušene oscilacije prikazane su na slici. Odredite:

- vlastiti period vibracija
- logaritamski dekrement prigušenja
- bezdimezionalni koeficijent prigušenja ζ .

Rješenje: a) $T_D = 0,17\text{s}$; b) $\delta = 0,414$; c) $\zeta = 6,6\%$

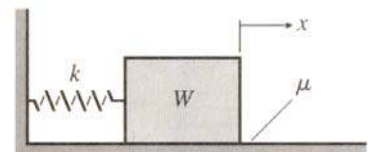
- C8 Teret težine $W=20N$ ovješten je o oprugu krutosti $k=130N/m$ te mu je zadan početni pomak od $6,4cm$ nakon čega nastavlja slobodno oscilirati. Nakon 150 ciklusa oscilacija, amplituda vibracija iznosi $3,2cm$. Odredite koeficijent histerezisnog prigušenja i ekvivalentni koeficijent viskozno prigušenja.

Rješenje: $\eta = 0,0015$; $c_e = 0,024Ns/m$

- C9 Konstrukcija s histerezisnim prigušenjem ima period vibracija od $0,5s$. Praćenjem slobodnih vibracija zabilježena je amplituda desetog ciklusa veličine 90% od amplitude prvog ciklusa. Odredite koeficijent histerezisnog prigušenja.

Rješenje: $\eta = 0,0033$

- C10 Konstrukcijski sustav na slici ima masu težine $W=6,7kN$, krutost $k=613,0kN/m$ i koeficijent trenja između mase i podloge $\mu=0,15$. Masa je pomaknuta iz svog stanja statičke ravnoteže početnim pomakom od $19,1cm$ te otpuštena. Odredite:

- a) amplitudu pomaka vibracija nakon 5 ciklusa
 b) broj ciklusa do mirovanja mase.

Rješenje: a) $X(n=5) = 15,8cm$; b) $n=29,1$

D) ODZIV NA HARMONILJSKU UZBUĐU

D1 Na neprigušeni sustav s jednim stupnjem slobode djeluje harmonijska sila amplitude $F_0=80N$ i frekvencije 8 okretaja/s . Masa je $6kg$ a krutost opruge $3N/m$. Odredite amplitudu pomaka trajnog dijela odziva X_f .

Rješenje: $X_f = 5,3mm$

D2 Amplituda pomaka trajnog dijela odziva neprigušenog sustava iznosi $1,27cm$. Ako je krutost opruge $3502,6N/m$ a harmonijska uzbuđna sila oblika $222,4\sin 3t [N]$, izračunajte težinu mase.

Rješenje: $W = 15,12kN$

D3 Sustav s jednim stupnjem slobode sastoji se od opruge krutosti $4378,25N/m$ i koncentrirane mase težine $89,0N$ i izložen je djelovanju harmonijske sile amplitude $F_0=133,4N$ i frekvencije $120Hz$. Odredite:

- amplitudu trajnog dijela pomaka
- potrebnu težinu mase kojom bi se amplituda vibracija smanjila za 50%.

Rješenje: a) $X_f = 2,59 \cdot 10^{-5}m$; b) $G = 177,87N$

D4 Neprigušeni sustav s masom od $10kg$ i oprugom krutosti $k=4,0kN/m$, izložen je djelovanju harmonijske sile amplitude $F_0=0,5kN$. Tijekom odziva, izmjerena je amplituda pomaka trajnog dijela od $11cm$. Odredite frekvenciju uzbuđne sile.

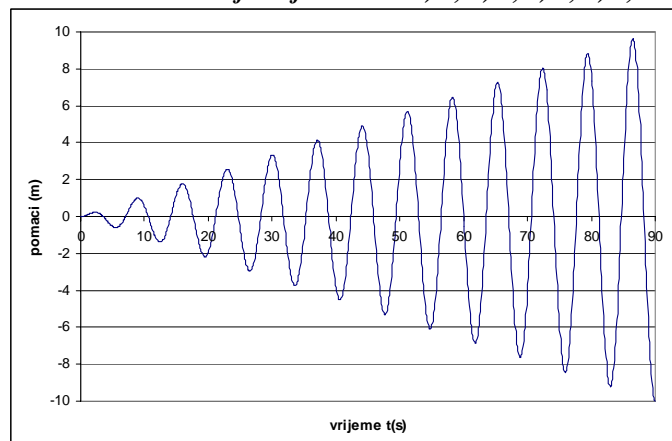
Rješenje: $\Omega = 64,4 \text{ rad/s}$

D5 Neprigušeni sustav s masom od $10kg$ i oprugom krutosti $k=8,0N/mm$, izložen je djelovanju harmonijske sile amplitude $F_0=200N$ i kružne frekvencije od $35rad/s$. Za početne uvjete $x(0)=21mm$ i $x'(0)=175mm/s$, izračunajte ukupni pomak, brzinu i ubrzanje mase za a) $t=2s$, b) $t=4s$ i c) $t=6s$.

Rješenje: a) $x(t=2) = -63,71mm$; $x'(t=2) = 770,51mm/s$; $x''(t=2) = 27123,46mm/s^2$
 b) $x(t=4) = -23,56mm$; $x'(t=4) = 2128,90mm/s$; $x''(t=4) = 38409,59mm/s^2$
 c) $x(t=6) = 1,22mm$; $x'(t=6) = 3248,73mm/s$; $x''(t=6) = 8361,91mm/s^2$

D6 Sustav s jednim stupnjem slobode s masom od $10kg$ i oprugom krutosti $k=8N/m$ u rezonanciji je s uzbuđnom harmonijskom silom amplitude $F_0=2,0N$. Izračunajte pomake trajnog dijela odziva nakon a) $2 \frac{1}{2}$ ciklusa, b) $5 \frac{1}{2}$ ciklusa, c) $8 \frac{1}{2}$ ciklusa i d) $8 \frac{1}{4}$ ciklusa.

Rješenje: a) 0; b) 0; c) 0; d) $6,46m$

- D7 Nепригуšeni je sustav uzbuđen blizu rezonancije što je rezultiralo njegovim pulziranjem. Vlastita je kružna frekvencija sustava **1800 okretaja/min** dok je frekvencija uzbudne sile **1785 okretaja/min**. Odredite period pulziranja i broj oscilacija jednog pulsa.

Rješenje: 7,95s; 236,6 oscilacija

- D8 Omjer amplituda pomaka trajnog dijela odziva za $r=0,5$ i $r=1$ iznosi **1:4** zadanog viskozno prigušenog sustava. Odredite bezdimenzionalni koeficijent prigušenja sustava ζ .

Rješenje: $\zeta = 9,4\%$

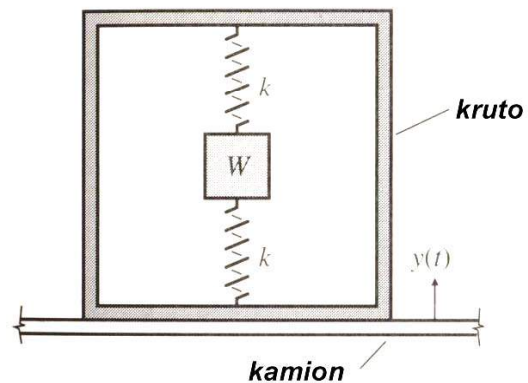
- D9 Sustav s jednim stupnjem slobode sastoji se od mase težine **444,8N**, opruge krutosti $k=2627,0N/m$ i viskoznog prigušivača s koeficijentom prigušenja $c=8,8Ns/m$. Ako se sustav uzbuđi harmonijskom silom amplitude $F_0=111,2N$, odredite amplitudu pomaka trajnog dijela odziva pri rezonanciji.

Rješenje: $X_f = 1,615m$

- D10 Viskozno prigušeni sustav uzbuđen je harmonijskom silom $F(t)=F_0\sin\Omega t$. Amplituda pomaka trajnog dijela odziva pri rezonanciji iznosi **1,9cm** dok je pri 75% rezonantne frekvencije izmjerena amplituda pomaka od **1,6cm**. Odredite veličinu bezdimenzionalnog koeficijenta prigušenja $\zeta(\%)$ sustava.

Rješenje: $\zeta = 23,8\%$

- D11 Specijalni teret težine **222,4N** pričvršćen je u zatvorenoj kutiji s dvije opruge podjednakih krutosti $k=43782,5N/m$ (vidi sliku). Kutija se nalazi na kamionu koji tijekom vožnje izaziva vertikalne harmonijske vibracije amplitude $y(t)=3,8\sin 4t$ [cm]. Odredite maksimalni pomak, brzinu i ubrzanje tereta u kutiji.

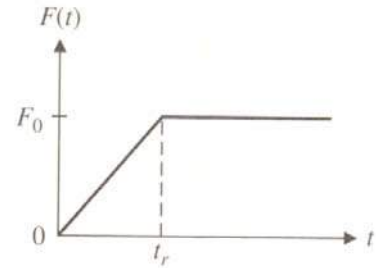

Rješenje: $X_{max} = 3,816cm$; $X'_{max} = 15,264cm/s$; $X''_{max} = -61,056cm/s^2$

E) ODZIV NA OPĆU DINAMIČKU UZBUĐU

E1 Odredite jednadžbe pomaka neprigušenog sustava pod djelovanjem promjenjivog opterećenja sa slike pomoću Duhamelovog integrala.

$$F(t) = \begin{cases} F_0 \frac{t}{t_r}, & 0 \leq t \leq t_r \\ F_0, & t_r < t \end{cases}$$

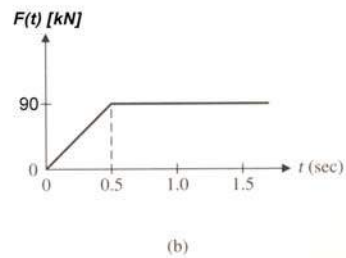
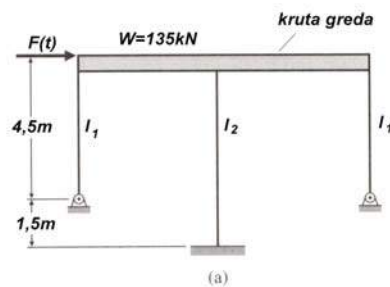

Rješenje:

$$x(t) = \frac{F_0}{kt_r} \left(t - \frac{\sin \omega t}{\omega} \right), \quad 0 \leq t \leq t_r$$

$$x(t) = \frac{F_0}{k} \left\{ 1 + \frac{1}{\omega t_r} [\sin \omega(t - t_r) - \sin \omega t] \right\}, \quad t_r < t$$

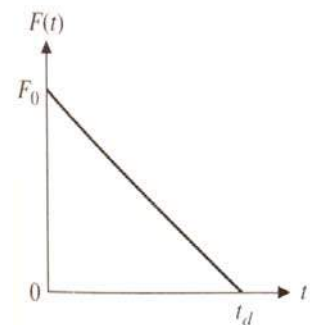
E2 Primjenom jednadžbi pomaka iz prethodnog zadatka (E1), odredite horizontalni pomak okvira u trenutku $t=0,7s$. Nosivi se okvir sastoji od krute grede težine $W=135 \text{ kN}$ i fleksibilnih stupova ($E=206844 \text{ MPa}$, $I_1=3446 \text{ cm}^4$, $I_2=7076 \text{ cm}^4$); utjecaj prigušenja zanemarite.

Rješenje: $x(0,7s) = 0,078m$

E3 Odredite jednadžbe pomaka neprigušenog sustava pod djelovanjem promjenjivog trokutastog pulsa sa slike pomoću Duhamelovog integrala.

$$F(t) = \begin{cases} F_0 \left(1 - \frac{t}{t_d} \right), & 0 \leq t \leq t_d \\ 0, & t_d < t \end{cases}$$

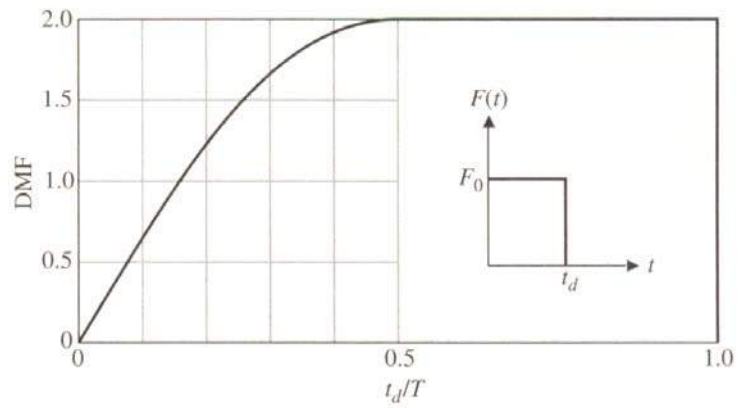

Rješenje:

$$x(t) = \frac{F_0}{k} \left(1 - \cos \omega t - \frac{t}{t_d} + \frac{\sin \omega t}{\omega t_d} \right), \quad 0 \leq t \leq t_d$$

$$x(t) = \frac{F_0}{k\omega t_d} [\sin \omega t - \sin \omega(t - t_d) - \omega t_d \cos \omega t], \quad t_d < t$$

- E4 Odredite maksimalni horizontalni pomak okvira iz zadatka (E2) izloženog djelovanju pravokutnog pulsnog opterećenja pomoću njegovog spektra odziva prikazanog na slici. Pretpostavite da je $F_0=67kN$ a $t_d=0,45s$.

Rješenje: $x_{max} = 0,087 m$

